

всденіе. — Понятіе силы е едно таково понятіе отношенія, дѣятелность-та на кое-то се мисли отвлеченно отъ дѣйствующій предметъ и приѣмва свое-то значеніе само спорядъ естество-то на онова вещество, чрезъ кое-то се ограничва и проявва себе си: сирѣчь обикновенно се разсѣжда за силѣ-тѣ не по нейній источникъ; а по нейное явленіе.

Като мисли слѣдователно разумъ-тъ за една силѣ, оцѣнява ѣ и назначява ѣ само спорядъ явленіе-то ѣ, такива понятія сѣ: умъ, електричество и т. под. — Кога же разумъ-тъ разсѣжда за едно явленіе спорядъ силѣ-тѣ; то онъ развива формѣ-тѣ понятія силы; а когато онъ разсѣжда за силѣ-тѣ спорядъ явленіе-то ѣ, то ѣ съобщава съдържанье-то. И тѣй, понятіе-то на сила и съ своѣ-тѣ формѣ, и съ свое-то съдържанье, изражява не друго нѣшо, освенъ отношеніе-то между дѣятелността-тѣ и предметъ-тъ който ѣ проявва.

Понятіе же *причины* е едно таково *поняшіе отношенія*, чрезъ кое-то се изражява една дѣятелность, която неизбѣжно ограничва едно какво да е бытіе и кое-то заедно неизбѣжно се ограничва отъ единъ какъвъ да е предметъ, който спорядъ туй и се сознава като произведеніе на бытіе-то, а бытіе-то като причина на произведеніе-то. — Такива понятія напрімѣръ сѣ овчеръ, земледѣлецъ, войнъ и проч. въ които овчеръ-тъ се називава тѣй, понеже онъ *паса овцы*; а земледѣлецъ-тъ, защото (спорядъ причинѣ-тѣ) *рабоши земѣ-шѣ* и т. д. — Таковимъ образомъ, причина-та и произведеніе-то составляватъ формѣ-тѣ и вещество-то на едно и сѣщо *поняшіе причины*; а органиченіе-то на подлежаще-то и на бѣлягъ-тъ, които го опредѣляватъ и назначяватъ обяснява се спорядъ понятіе-то *отношенія*, що сѣществва между подлежаще-то и бѣлягъ-тъ му.

